

ewijs, dat
n een ge-
is van de
oopleiden
it geoor-
eld tegen
met een
n uit den

De. Gran
voor dit
t hier het
le bende,
thsemane
uitgegaan
en eenen
Christus
zelfsprak,
moorde-
en zwaar-
om den
te gaan.
zelf, dat
en, maar
hem, die

leent De.
e zwaard-
discipelen
ar Gethi-
n beval:
lie neme
n die in
koop
u is het
Christus
waard te
en de
na aan
n dienst
troenen
zoo ge-
niet ge-
ndruk te
de dis-
s voor
n. Het
daaruit
len, dat
vopenen
daarom
koopen,
rijanden
principe
in de
omdat
ilgheid
nt ons
den om-
den ge-
semane
or Hem
omdat
lijdens
nd was,
en liet,
de hij
et zou
or den
Boven-
en niet
ide hij
le hem
zetten.
(5-38,
et van
ane te
n hun
reisak
elgeen
ij als
te pre-
aal de
geen
emen,
n, een
zooals
te be-
houd-
enden,
g ont-
raël's
s mis-
bracht
n hun,
ansch
e hul-
gelijk
Gode
rangst
n: ze
mee-
ouder
n hun
open
dedi-
di van
lijkt,
t wat
Petrus

chrijf-
ewij-
amen
uit,
huits-
doos-
enst-
berig
nen
anti-
van
nden
esta-
a dit

De inaugureele oratie van Prof. Dr. S. Goslinga.

Vlak voor de zomervacantie begon, trad Prof. Goslinga op, om het hem opgedragen ambt van Hoogleraar in de Geschiedenis aan de Vrije Universiteit te aanvaarden. Hij deed dit met een inaugureele oratie, waarin als proeve van de wijze, waarop hij de geschiedenis bezag, het beeld teekend werd van *Koning Willem I als verlicht despot*. Wie destijds het genoegen had deze inaugureele rede te hooren, werd getroffen door de juiste karakteristiek van den persoon van dezen Oranjevorst, die hoewel hij met de grootste verwachtingen in Nederland werd ingehaald, en trots de warme liefde die hij voor ons volk koesterde, door zijn verlicht despotisme in menig opzicht een ramp voor ons land geweest is en wiens regering dan ook zoo droef eindigde. Was het ons destijds onmogelijk, door het overgaan van de *Herant* in verkleind formaat, deze rede nader te bespreken, des te aangenamer is het ons dit verzuim thans te kunnen inhalen. De oratie destijds uitgesproken ligt nu in druk voor ons en werd met tal van noten voorzien, waarin naar de bewijspplaatsen voor het in den tekst beweerde verwezen wordt. Rustige overlezing van het toenmaals gehoorde woord deed nog meer waardeeren merijdijne trek in het beeld, menige toets, die was aangebracht en die bij het luisteren de aandacht ontgaat.

Gaarne bevelen we dan ook deze oratie aan, en we hopen, dat ieder, die voor de geschiedenis van ons land zich interesseert, haar koupen zal. Prof. Goslinga heeft niet filosofisch de beginselen aangegeven, waarnaar de geschiedenis als wetenschap moet worden opgebouwd; hij teekende ook geen project van hetgeen hij op dit gebied wilde leveren; maar hij tastte midden in de volle realiteit van het leven en greep een persoon, wiens daden voor een goed deel de jongste geschiedenis van ons land beheerscht hebben, om ons in zijn karaktertekening te laten zien, als door een lezend voorbeeld, van hoeveel belang het is, dat aan de Vrije Universiteit een kathedraal voor de geschiedenis is opgericht. Bij alle objectiviteit — hij merkt het zelf in den aanvang zijner oratie op — die eerste eisch voor elk historicus is, omdat het hem te doen moet wezen om de waarheid te vinden en weer te geven, spreekt het evenzeer van zelf, dat elk geschiedschrijver een eigen kijk op de historie, een eigen waardeering van de feiten en personen heeft. Een Roomsche zal de geschiedenis van onze vorsteling met Spanje heel anders bezien dan een Protestant, een Protestant heel anders oordeelen over Luther dan een Roomsche.

Prof. Goslinga, die dit in een praktisch voorbeeld wilde aantoonen, kon wel geen gelukkiger greep doen dan door Koning Willem I tot onderwerp van zijn rede te nemen. Heel de vorsteling, die ons Calvinistisch volk in de afgelopen eeuw te voeren heeft gehad, ging in den diepsten grond tegen de dubbele erfenis, die deze Koning, wiens karakter zoo uitnemend getypeerd werd door hem onder de verlichte despoten te rangschikken, aan ons volk achterliet: de godsdienstloze Staatsschool en de caesaropapistische organisatie der Gereformeerde Kerk. Volkomen terecht woe Prof. Goslinga aan, hoe in deze beide zoo droeve vruchten van Koning Willem's regering eenzelfde beginsel tot uiting kwam, een beginsel, dat vloekte tegen onze volks-historie en onzen volksaard.

De oratie is, zooals dit bij een historisch onderwerp voegt, in soberen toon gehouden. Ze bracht menige verrassende bijzonderheid aan het licht uit de eerst in lateren tijd gepubliceerde bescheiden. Ze toonde, hoe Prof. Goslinga de literatuur over dit tijdvak geheel meester is en toch bij den rijkdom van historisch materiaal, waarover hij beschikt, de stof volkomen beheerscht. Bovenal is deze oratie wel het beste pleidooi voor het goed recht van den strijd door Groen van Prinsterer ingezet en door onze partij na hem volgehouden tegen de droeve vrucht, die het verlicht despotisme van Koning Willem I voor ons volk achterliet.

Onze dissertaties.

Gemeenlijk maken we geen melding van den lof, die door deskundigen buiten onzen kring staande en wier oordeel ook zeker niet door voorlichte voor de Vrije Universiteit beïnvloed is, aan de proefschriften wordt toegezwaaid, die door onze jonge doctoren zijn geschreven. Toch moge een enkel maal hierop een uitzondering gemaakt worden. Verleden jaar promoveerde aan de Vrije Universiteit tot Meester in de Rechten de heer H. Dooijeweerd Bn. met een dissertatie over *De Ministeraard in het Nederlandsche Staatsrecht*. Ongeveer tegelijkertijd behandelde aan de Leidsche Hoogeschool de heer C. van Raalte in zijn proefschrift een dergelijk onderwerp n.l. *De Minister-President*. In het *Weekblad van het Recht* van 9 September 1918 komt thans van de hand des heeren Limburg een uitvoerige recensie van deze beide proefschriften voor. Beide dissertaties, verklaart de heer Limburg, mogen tot de goede gerekend worden. En daarop laat hij volgen:

„Het werk van den heer Dooijeweerd is van grootscher kaliber dan dat van zijn Leidschen tijdgenoot, die zich bepaalde tot een onderdeel van het leerstuk omtrent den ministeraard, het minister-president-schap, waarover de heer D. slechts telcoopspreekt. De heer Dooijeweerd behandelt een historisch en dogmatisch het karakter van den Ministeraard. Hij heeft dat gedaan met zoo groote volledigheid en rijkdom van oordeel en bronnenstudie, dat deze eerste proeve een uitstekende mag worden ge-

noemd. Voorwaar, daar wordt aan de Vrije Universiteit duchtig gewerkt. Ook in de verdere bespreking van dit proefschrift wordt nog de »grooter nauwgezetheid en scherpzinnigheid« van den schrijver vermeld en lof aan zijn arbeid toegekend.

Een dergelijke recensie van een zoo gezaghebbend beoordeelaar is zeker een eere voor den jongen docter; ze is het ook voor onze Hoogeschool, die zulke leerlingen kweekt. Want de lof geldt niet alleen den heer Dooijeweerd; de indruk van den recensent is, dat aan de Vrije Universiteit de studie niet achter staat bij die aan onze Rijksuniversiteiten.

S. S. R. en E. Q. E. V.

Gaarne voldoen we ook ditmaal aan het verzoek van de beide vereenigingen: S. S. R. d.w.z. de *Unie van Gereformeerde Studenten aan Openbare Hoogescholen* en van E. Q. E. V. de *Unie van Gereformeerde meisjesstudenten aan Nederlandsche Hoogescholen*, om de Gereformeerde studenten die aan de Openbare Universiteiten studeeren, op het bestaan dezer vereenigingen te wijzen, die ten doel hebben de studenten van Gereformeerde belijdenis zonder onderscheid van Kerk met elkander in verband te brengen en te organiseren, opdat zij te beter kunnen vasthouden aan de Gereformeerde belijdenis waarin zij zijn opgevoed.

Of het niet beter ware, wanneer zonen van Gereformeerden huize zich niet blottstellen aan de verzoeking, die de Openbare Hoogescholen aanbieden, waar ze aan onze Gereformeerde Hoogeschool een zooveel veiliger opleiding kunnen genieten, laten we thans in het midden. Er zijn gevallen, waarin het studeeren aan de openbare Hoogeschool een niet te vermijden kwaad is. Niet alle faculteiten zijn aan de Vrije Universiteit reeds aanwezig, en de faculteiten die er zijn, kunnen niet alle doctoraten verlenen. Studenten van de Hervormde Kerk, die daar predikant wilden worden, kunnen aan de Vrije Universiteit niet opgeleid worden, omdat de Synode der Hervormde Kerk in enghartige bekrompenheid voor de leerlingen onzer Hoogeschool de deuren harer Kerk sluit. En eindelijk kunnen er ook gevallen voorkomen, waarin degenen, die zelf geen gelde bezitten om te studeeren, door de rijke beurzen aan de Openbare Hoogeschool verlokt worden om daar te gaan studeeren.

Voor deze studenten van Gereformeerden huize nu is het zeker van hoog belang, dat zij aan de openbare Universiteiten zich aansluiten, elkanders gemeenschap en omgang zoeken en elkander sterken in het geloof. Zooveel mogelijk trachten de besturen van de bovengenoemde studenten-vereenigingen deze Gereformeerde studenten bij hun aankomst aan de Akademie te bereiken door middel van een circulaire, die hun wordt toegezonden. Maar het groot aantal dezer studenten maakt het niet altoos gemakkelijk, allen te bereiken, en daarom deelen we gaarne mede, dat een student aan onze Openbare Hoogescholen, die bij deze vereenigingen zich wil aansluiten of nadere inlichtingen wil inwinnen, dit doen kan bij de volgende adressen: de Gereformeerde studenten bij den heer H. J. van Beuskom, ab-actis der Unie S. S. R. Delft, Maarten Trompstraat 12, en de Gereformeerde meisjesstudenten bij Mej. G. v. d. Burg, ab-actis der Unie E. Q. E. V. Bergstraat 20 te Amersfoort.

Een nieuw Kerkblad.

Wanneer men de vele verzuchtingen hoort van de »verlichten« onder een jongere generatie over de Kerkboden, dan bewondert men den moed van hen, die een nieuwe Kerkbode willen uitgeven.

Geheel nieuw nu is het Noord-Hollandsch Kerkblad, waarvan ons het eerste proefnummer ter kennismaking werd toegezonden, niet. Vroeger bestond de Noord-Hollandsche Kerkbode, maar die een min of meer kwijnend leven leidde. De Naamloze Vennootschap »De Standaard« kocht dit blad, besloot het te reorganiseeren en geeft het nu onder den titel van *Noord-Hollandsch Kerkblad* uit. Als redacteuren zullen optreden Ds. C. Lindeboom en Dr. J. C. de Moor; als medewerkers Ds. W. Breukelaar van Zaandam; Ds. K. Fernhout en Ds. T. Ferwerda van Amsterdam; Ds. D. Hoek van Enkhuizen; Dr. C. N. Impeta van Purmerend; Ds. H. Meyer van Alkmaar, en Ds. J. A. Tazelaar van Haarlemmermeer (Oostrijde).

In haar inleidingswoord verklaart de redactie, dat ze gelooft, dat Noord-Holland behoefte heeft aan een eigen orgaan en dat er naast de plaatselijke Kerkbladen gelegenheid is voor een meer algemeen orgaan. Omdat de machten van ongelooft en wereldlijk van ouds in Noord-Holland zeer sterk zijn en onderscheide onze Kerken zeer zwak zijn, is het des te meer noodig, dat we elkander voortdurend voorlichten, zegt de redactie, en het onderling verband met alle beschikbare middelen bewaren. Uit elke classis zijn daarom medewerkers verzocht en verkregen. Behalve aan het kerkelijk leven zal de aandacht ook gewijd worden aan Zending, Evangelisatie, School, Barnhartigheid enz.

Het eerste nummer van dit Kerkblad, ons toegezonden, ziet er flink uit. De namen der redacteuren en der medewerkers staan borg voor een goeden inhoud. Gaarne bevelen we daarom dit Kerkblad aan. Het moge mede er toe bijdragen om een goede, Gereformeerde leiding aan de Kerken in Noord-Holland te geven en tot den wasdom en bloei dezer Kerken bij te dragen.

Dr. H. H. K.

Kootwijks Scholen

In hartelijken dank ontvangen: Van N. N. te Vinkeveen f 10; van N. N. Postmerck Vlasingen zilverbon van f 1.

Da. J. H. HOUTZAGERS, Voorzitter.

Uit de Pers.

In de *Rotterd. Kerkbode* schrijft Dr. A. K. Jt. onder den titel *Genezing* op gebied:

Enigen tijd geleden schreven wij een artikel over de genezing op het gebied. Men verstaat daar onder niet dat voor den kranke, die zich onder behandeling van een geneesheer gesteld heeft en medicijnen gebruikt, geboden wordt of de Heere het gebruik der middelen wil zegenen, maar heel iets anders, namelijk dat de zieke niet de hulp van een arts moet inroepen, van het gebruik der medicijnen moet afstaan, en zijn genezing zoeken alleen en uitsluitend door het gebed. Doorgaans wordt daarbij het beroep gedaan op Jacobus 5: 14, waar wij lezen: is iemand krank onder u, dat hij tot zich roepe de ouderlingen der gemeente, en dat zij voor hem bidden, hem zalende met olie in den naam des Heeren.

Wij beloofden toen bij een latere gelegenheid nader op dezen tekst te zullen ingaan, en willen dat thans doen.

De laatste tekeningen geven bij dit Schriftwoord een duidelijke verklaring. Allereerst wordt gezegd dat bij het roepen der ouderlingen bij een kranke, dat is een natuurlijk, geslacht moet worden aan een bepaald noot, en wel aan, en wel aan, dat hij ten tijde der geve der gezondmaking hadden. Wij lezen in 1 Cor. 12: 9 dat de gave der gezondmaking niet aan allen, maar aan enkelen geschenkt was. En als de Apostel Jacobus nu vermaant ouderlingen bij een kranke te roepen dan heeft hij hoofdzakelijk het oog op hen die deze gave bezaten.

En dan wordt gezegd, bij de woorden »hem zalende met olie in den naam des Heeren«, dat dit is naar het voorbeeld der discipelen van Christus, want zij die dit charisma bezaten, gebruikten daarbij olie die Marc. 6: 13. Men moet evenwel niet denken dat in die olie als zodanig eenige verborgene kracht schuilt om den zieke te genezen. Die olie was niet een medicijn, maar slechts een uitzonderlijk teken ter aanduiding dat de genezing gescheedde door een wonder, en dat dienen moest ter bevestiging van de leer des Evangelies. Het aanwenden van die olie staat op één lijn met zoo vele andere uitzonderlijke tekenen die gebruikt werden bij de wonder genezing. Christus en de Apostelen hebben nu eens speksel en slijk op den zieke geleid, dan er sprake van oplegging der handen, ook leest men van gordels en riemdoeken die gebruikt werden, ja zelfs dat men de schaduw op den zieke liet vallen. Het gebruik der olie bij het krankbed nu moet niet al die andere, zoo even genoemde uitzonderlijke tekenen van uit hetzelfde gezichtspunt beschouwd worden.

De laatste tekening voegt hieraan deze praktische toepassing toe: »welke gave van miraculeuse gezondmaking, alsoo zij nu vele honderd jaren opgehouden heeft, als niet meer noodig zijnde, overmits de Evangelische leer genoegzaamlijk met mirakelen is bevestigd, zoo wordt te vergeefs en spottelijk dit uitzonderlijke teken, hoe hedendaags als een sacrament (doorgaans) gebruikt en nog meer wordt het superstitieus (bijgevoegd) misbruikt, als men meent, dat zulke zalving kracht heeft om de zonde weg te nemen en dat het tot de zaligheid der ziele dienstig is.

Dit laatste niet dan op het gebruik der Roomsche Kerk, die van het zalven met olie bij de gave der gezondmaking, gemaakt heeft haar Sacrament van het laatste olie.

Calvin bespreekt deze plaats ook breedvoerig. Hij zegt dat deze tekst doelt op den tijd toen de gave der gezondmaking door den Heere aan de discipelen was gegeven en dat Jacobus hier de kranken aanbeveelt van deze gave gebruik te maken. Het oogpunt van den Apostel is niet anders dan de gelovigen van die dagen te waarschuwen, dat ze dit middel ter genezing, door den Heere genadiglijk gegeven, niet zouden verachten. Rijkzaam waren er Christenen, die in hun ziekte naar deze gave niet omzagen, er geen gebruik van maakten, om wat reden dan ook. Dit prijst de Apostel niet, maar hij keurt het af, en zegt dat waar de Heere die gave, de gave der gezondmaking, aan sommigen gegeven heeft, het noodig is van die gave gebruik te maken, en in geval van ziekte de ouderlingen tot zich te roepen.

In betrekking tot het zalven met olie zegt Calvin, is het niet waarschijnlijk dat men — zonder onderscheid olie daarbij voegde, maar alleen als er zekere hoop van herstelling was, want tegelijk met de kracht was den kerkdiscipelen ook gegeven een oordeel des onderscheids, opdat ze het teken door misbruik niet onthielden. Voorts zegt Calvin, dat die olie niet als een medicijn moet worden aangemerkt, zoals sommigen beweren, doch als een uitzonderlijk teken daarbij komende. En eindelijk teken, dat de zieke, die de olie onrecht door de Roomsche Kerk als Sacrament van het laatste olie werd gehouden, omdat de zaak zelve tijdelijk was, en niet meer bestaet. Het is onredelijk, het uitzonderlijk teken in stand te houden als de zaak zelve heeft opgehouden te bestaan. Dat de gave der gezondmaking tijdelijk geweest is, moet elk bekennen en de zaak zelf bewijst het.

Wat betreft dat zalven met olie, zijn ook nog wel eens andere gedachten uitgesproken. Sommigen zeggen dat in het Ouden en de gebruik is om daardoor een teken van liefde en sympathie te geven. Denk aan de zalving in Bethsai, toen Maria Jezu zalfde uit die die slaabsteren kruik met zeer kostbare zalf. Zoo zou ook het zalven met olie door de ouderlingen der gemeente zeer wel bedoeld kunnen zijn als een handeling, waardoor de broeders aan den kranke hun liefde bewezen, om alzoo hem te troosten in zijne beproeving.

Meerdere uitspraken en uitleggingen zullen wij niet bijbrengen. Het is genoeg om te zien, dat die olie als uitzonderlijk teken geheel bijkomstig was, en dat het aankwam op de gave der gezondmaking, te dien tijde door den Heere aan sommigen geschenkt.

De gezondmaking zelve was en bleef het werk des Heeren. De ouderlingen die de gave der gezondmaking hadden, konden niet meer doen dan over (of voor) de kranken bidden. Maar voor de genezing zelve gelden de onmiddellijke daarop volgende woorden: *de Heere zal hem oprichten*.

De tijd van de bijzondere gave is voorbij. De Heere heeft bij de stichting der kerk die charisma gegeven ter bevestiging van de leer des Evangelies. En daarom heeft in rekeren nu dit Schriftwoord historische waarde.

Toch ligt er een praktische toepassing in, die we vinden kunnen in de uitlegging van Calvin. Calvin immers zeide: de bedoeeling des Apostels is de gemeente voor te houden, dat zij geroepen is tegen de ziekte gebruik te maken van het door God gegeven middel.

Tegen allen die bij ziekte van den weg der middelen niet willen weten, en lijdelijk onder het bestel des Heeren willen verkeeren, geldt dit woord van den Apostel: neem, als gij krank zijt, en de Heere geeft een middel, dan is het uw roeping dat middel te gebruiken.

Gaf de Heere toen en sommigen de gave der gezondmaking, schuldig stond hij die het verzuimde. En deden ten dage zijn wij gehouden de middelen te gebruiken die de Heere nu geeft. En wordt er bade gevonden, dan is het niet de geneesheer, en niet de artsen die ons genezing bracht, maar dan geldt nog heden ten dage *de Heere* zal hem oprichten. Maar en toen en nu moet bij het gebruik der middelen het gebed opgaan tot den Heere, of Hij de middelen genadig wil zegenen.

Officieele Berichten.

Korte notulen der Vergadering van de Geref. Kerken in de classis Deventer, gehouden Woensdag 10 Juli 1918 te Almelo.

Art. 1. Ds. P. I. Jongbloed van Deventer opent de vergadering, laat ringen Ps. 25: 2, leest Ps. 84, gaat voor in gebed.

Art. 2. De credentie-brieven worden nagezien door de Bra. Ds. Trenning en Ds. Sybema. Gerapporteerd wordt, dat de kerken alle vertegenwoordigd zijn, maar sommigen niet normaal. Wegens ongesteldheid is Ds. Bax van Holten afwezig; zijn secundus is ter vergadering. Van Glanerbrug en Enschede zijn de beide predikanten afwezig wegens vacantie. Aan een der afwezigen zal een schrijven gezonden worden, waarin zijn afwezigheid betreurd wordt. De vergadering wordt geconstitueerd.

Art. 3. Het Moderamen wordt aldus samengesteld: Ds. P. I. Jongbloed, Praeses, Ds. M. B. Parlevliet, Scriba, en in de plaats van Ds. Bax, neemt als assessor plaats Ds. B. A. Kuipers.

Art. 4. De lezing der notulen van de vorige vergadering heeft plaats door den scriba der vorige vergadering, Ds. J. Lugtigheid. Na een kleine aanvulling worden zij goedgekeurd.

Art. 5. Eenige zaken uit de notulen komen in bespreking, waaronder het advies van Almelo inzake het toelaten van oefenaars binnen het classiaal ressort van Deventer, bemeyens het amendement, dat ingediend was op de vorige vergadering, om aan geen der kerken consent te geven een oefenaar buiten het ressort der classis te laten optreden. Alle kerken worden gehoord, waarvan 10 rich verklaren voor het gemendeerde voorstel. Bij stemming wordt dit voorstel verworpen met meerderheid van stemmen.

Art. 6. Regeling der vacature-beurten heeft aldus plaats:

4 Aug.: Delden, Ds. Zijlmaans; Deventer A. Ds. Sybema; Vriesenvveen, Ds. Brinkman.

11 Aug.: Enschede, Ds. Lugtigheid.

1 Sept.: Delden, Ds. Parlevliet; Deventer A. Ds. Trenning; Vriesenvveen, Ds. Bax.

6 Oct. Delden, Ds. Schep; Deventer A. Ds. Jongbloed; Vriesenvveen, Ds. Prinsen.

Art. 7. Regeling der vacature-diensten en verkenning der vacaturepenningen heeft plaats gehad.

Art. 8. Onderzoek naar Art. 8. Onderzoek naar Art. 14 D. K. O.

Delden zal de vergoeding der vacature-penningen verhooien. Met instemming vernomen. Voor Deventer A. werden aangewezen ter approbatie van een eventueel beroep de kerken van Holten en Olst.

Nijverdal doet aanvrage om Br. Snoek van Nieuwland te mogen laten optreden in haar midden. Hierover wordt gesproken, en besloten wordt dit verzoek van de hand te wijzen.

Wijde doot mededeeling van een schrijven, ontvangen van haar emeritus dienaar Ds. D. Hierover wordt na bespreking een besluit genomen.

Enschede vraagt vertegenwoordiging der Classis bij het vieren van het a.s. 25-jarig ambtsjubileum van haar predikant, Ds. Pilsen. Daarvoor worden aangewezen de praeses der vergadering, Ds. P. I. Jongbloed, en de dienaren der genabuurde kerken Hengelo en Glanerbrug, Ds. Zijlman en Ds. Brinkman.

Art. 9. Rekening en verantwoording van de kas Art. 13 D. K. O. geschiedt. De Br. Waterink en Huihorst zien de boeken na en rapporteeren, dat alle bescheiden in orde bevonden zijn. De quaestor ontvangt den dank der vergadering.

Art. 10. Rapport wordt uitgebracht aangaande de handeling der Particuliere Synode van Overijssel. Waar dit rapport bestond uit enige aantekeningen, wordt besloten de Deputaten op te dragen, een volgend maal op de classis een schriftelijk rapport uit te brengen. Enige besprekingen volgen op de gedane mededeeling.

Art. 11. Een bezwaarschrift uit een der kerken komt ter tafel, en wordt gelezen. Hierover wordt gesproken en een besluit genomen.

Art. 12. Een schrijven van de Deputaten der Generale Synode inzake de verbetering der predikantstratemen wordt gelezen. Een onderzoek naar deze zaak wordt ingesteld, dat tot tevredenheid stemt. Mantegezen worden in overweging genomen om deze aangelegenheid verder te behandelen.

Art. 13. Lering der korte notulen heeft plaats.

Art. 14. Art. 43 K. O. behoort niet te worden toegepast.

Art. 15. Sluiting der vergadering door den praeses.

Op last der classis,
B. A. KUIPERS.

Almelo, 10 Juli 1918.

Kort verslag van de vergadering der Classis Axel 18 Juli '18 te Oostburg.

1. Namens de roepende kerk van Hoek opent Ds. v. d. Wal de vergadering. Hij laat ringen Ps. 86: 6, leest Ps. 146 en gaat voor in gebed.

2. De kerk van Schoondijke wordt gelok gewenscht met het aannemen van het beroep door cand. Goris en Oostburg wordt toegewenscht, dat ze weldra in 'tzelfde voorrecht deelen mag.

3. De laatste brieven worden nagezien en in orde bevonden. Een woord van afkeuring wordt echter uitgesproken over de afwezigheid van een D. d. W. en tevens de wenschelijkheid dat op elke vergadering der classis alle D. d. W. aanwezig zijn.

4. De notulen worden gelezen en behoudens een kleine wijziging goedgekeurd.

5. Praeses der vergadering is Ds. H. v. d. Wal, scriba Ds. A. Thielens, assessor Ds. S. Groeneveld.

6. 'Archief is verrijkt met de acta '08, '11, '14 en '17.

7. Ingekomen stukken: a. Van de Dep. Gen. Syn. tot verbetering van predikantstratemen, welke vragen door den correspondent der classis zullen worden beantwoord. b. Schrijven van Ds. de Mulder, waarin hij afscheid neemt van de classis. Dit schrijven zal door den scriba worden beantwoord.

8. Rondvraag naar art. 41 K.O. De kerk v. O. vraagt vacaturebeurten welke worden toegestaan, en een consent. Ds. Groeneveld wordt op verzoek aangewezen tot consulent van Oostburg en Schoondijke. De kerk van Z. vraagt advies in een tuchtaak, twelk wordt gegeven. De kerk van S. verzoekt vervoering van de volgende classisvergadering met 't oog op 't examen van cand. Goris. De classis besluit overeenkomstig 't verzoek de classisvergadering te houden op Donderdag 5 September. Regelingen voor 't examen worden getroffen.

9. Ds. Groeneveld brengt rapport uit van de laatste gehouden Prov. Syn.

10. Voor de volgende vergadering is de kerk van Terneuzen roepende kerk; de vergadering zal gehouden worden te Terneuzen D.V. op Donderdag 5 Sept.

11. 't Kasboek, hulpbehoevende kerken wordt nagezien en in orde bevonden. Oud. I. Catsman wordt tijdelijk aangewezen als dep. hulph. kerken in plaats van Ds. de Mulder.

12. De korte notulen worden gelezen en goedgekeurd.

13. Afdoening der geldelijke zaken.

14. De assessor gaat voor in dankgebed; de praeses sluit de vergadering.

Op last der classis,
S. GROENEVELD, assessor.

Buitenland.

Engeland. De Engelsche Zondag steeds meer in gevaar. Achteruitgang van de Kerken.

De jammerlijke gevolgen van den oorlog in het zedelijk en Godsdienstig leven van het Engelsche volk komen steeds meer aan het licht. Een Christelijk Engelsch blad moest er derz dagen over klagen, dat de Engelsche Zondag aan het verdwijnen is. In Londen worden op den dag des Heeren veel concerten gegeven en hebben tal van publieke vermakkelijheden plaats, hetgeen voor eenige jaren ondenkbaar zou geweest zijn. Er werd aangekondigd dat de Anglo-Amerikaansche Base-hall-vereeniging besloten heeft den Zondag te gebruiken om dit spel te spelen. Datgene waarop het Engelsche volk, volgens ons terecht, zoo trotsch was, namelijk dat uergens ter wereld de dag des Heeren zoo gevierd werd als in Engeland, gaat verdwijnen. De omstandigheden door den oorlog in het leven geroepen, worden daarvoor als voorwendsel gebruikt. Terecht verwijt men het spoorwegcomité, dat 't het den menschen die op weekdagen moeten reizen zoo moeilijk mogelijk maakt, maar niets doet om het voor plezier reizen op Zondag te beperken. Van Christelijke zijde wist men er met ernst op, dat het niet in het belang der natie is, dat het afzonderen van een dag voor rust, stille bepeijning en Godsdiensttoefeningen, steeds moeilijker gemaakt wordt. Het zedelijk en geestelijk peil der natie moet, wanneer de Zondag gelijk aan andere dagen in de week wordt, noodzakelijk dalen.

De Wesleyaansche Conferentie die in het laatste van Juli te Manchester saamkwam, had een rapport te behandelen, dat weinig meedeelend klonk. Een groot invloedrijk comité deelde toch in een goed gedocumenteerd verslag mede, dat de eigenaardige boodschap die de Wesleyaansche kerk brengt, tegelijk met hare geestelijke innigheid, onbetwistbaar aan het verdwijnen is. De cijfers die deze conclusie moeten staven, zijn veel betekenend; zij toonen aan dat het aantal Wesleyaansche Methodistien geduldig afneemt in plaatsen waar in vroeger dagen de Methodistien veel succes hadden.

Hetzelfde verschijnsel blijkt uit een rapport van een Comité benoemd door de aartsbisschoppen der Engelsche Staatskerk, hetwelk het verminderd kerkbezoek had te onderzoeken. Eigenlijk lijden in Engeland alle kerken, wellicht met een enkele uitzondering, aan dezelfde kwaal. Er is achteruitgang, en dit is te smartelijker voor de belijders des Heeren in een land dat niet minder dan Duitsland de ellende van een vierjarigen oorlog in kinumende mate gevoelt. Het Wesleyaansche comité heeft voorgesteld, dat het kerkelijk leven beter zou worden georganiseerd, of gelijk het in het Engelsch wordt uitgedrukt, dat een »betere machinerie zal aangenomen worden«. Maar een betere machinerie of organisatie kan geen leven in de dorre doode beenderen verwekken. Het Methodisme, en dit is zijn kracht geweest, heeft steeds den nadruk gelegd op persoonlijke bekeering. Hoezeer een goede machinerie van het kerkelijk leven op prijs te stellen is, toch kan dit nooit bewerken, dat het water des levens in de door de organisatie gegraven grachten vloeit.

Gemengd Nieuws.

Vrouwen aan de Kerkelijke stemmen. In de stad Bazel hebben bij de Kerkelijke verkiezingen voor het eerst de vrouwelijke leden medegestemd. Daardoor is het aantal stembevoegden van 21.000 tot 53.000 gestegen. Aan de verkiezing namen 25 procent der stemgerechtigden deel; juist hetzelfde procent als voor de invoering van het vrouwenkiesrecht. De vrouwen vormden verreweg het meereendeel van hen die stemden. Vele mannelijke leden der kerk schijnen van gedachte geweest te zijn, dat zij door het ter stemmen gaan hunner vrouwen, van hun stemplecht ontheven waren.

WISCKEL.

Voor Kinderen.

VELERLEI WEGEN.

XLII.

SLATT.

Ik zou een geheel boek moeten schrijven, wilde ik hier vertellen, wat verder geschiedde en hoe de arbeid zich allengs uitbreidde tot het roover kwam als ik reeds vroeger heb verteld. Het werk van mijnheer Reinier trok de aandacht van velen en deze besloten hem te helpen, en op verschillende wijze ter zijde te staan. Zoo liep alles in goede orde en kon het werk geregeld voortgaan, wat geschiedde met groeten zegen. Niet lang nadat een nieuw schoolgebouw was geopend, had in het huis van den leeraar een groote verandering plaats. Voor de oude dame die tot nogtoe de huishouding had bestierd, kwam een jongere, en die jongere nu was ik zelf. Maar niet alle de huishouding ook den naam van den heer Reinier aanvaardde ik. Kort gezegd, ik werd zijn gelukkige vrouw. Zoo had ik dan en voor goed den man wedergevonden, die mij als kind eens het leven had gered. Thans zou ik met hem door het leven gaan. De oude dame bleef bij ons wonen.

Nog een paar maal had ik brieven ontvangen van mijn pleegouders in Afrika. Ik had hun ook gemeld, dat ik verloofd was en hoopte eerlang in het huwelijk te treden. Op dezen laatste brief kreeg ik echter geen antwoord, wat mij zeer speet en ongerust maakte. Eerst na een jaar wachtnis kon ik er toe besluiten den grooten stap te doen, ook zonder na herhaald schrijven iets van mijn pleegouders gehoord te hebben.

Eerst twee jaar later werd dit opgehelderd. Nadat mijn echtgenoot allerlei pogingen had gedaan om iets te weten te komen, vernamen